

AUGUSTÍN GOREK

TEKTONICKÉ OKNÁ NA ZÁPADNOM UKONČENÍ VYSOKÝCH TATIER

(1 tabuľka, ruské a francúzske resumé)

Západná časť masívu Vysokých Tatier predstavuje nám geograficky a možno povedať aj tektonicky osobitnú jednotku spolu so skupinou Choča a Prosečnianskych hôr. Celý tento orografický celok je budovaný prevažne z vápencov a dolomitov oboch subtatranských príkrovov, nasunutých na kryštálický masív Vysokých Tatier, ktorý vo svojom západnom ukončení klesá pod vyššie spomínané tektonické jednotky.

Už Uhlig vo svojej monografii „Die Geologie des Tatra gebirges“ (1900) vedie hranicu medzi druhohornými seriami a kryštalinikom úpäťm Sivého vrchu, ďalej paralelne s Jaloveckou dolinou až po úpäťm Sokola. Nezmieňuje sa, pravda, vôbec o tom, že by toto kryštálické jadro vystupovalo niekde zpod mezozoických serií v ich západnom pokračovaní.

Pri podrobnom geologickom mapovaní, ktoré som robil v lete r. 1949, našiel som a vymapoval tektonické okno, ktoré je z tatranskej žuly. Vystupuje uprostred mezozoických serií v doline Hinov potok medzi Ostrou (1765 m) a Babkami (1568 m) a buduje tri hrebene, sbiehajúce sa do spomínanej doliny. Hranica medzi kryštalinikom a mezozoikom naň nasunutým prebieha na východnej strane vo výške 1300 m a pozvoľna spadá na západ. Žula predmetného tektonického okna obsahuje miestami pegmatitizované zóny a je silno mylonitizovaná.

V nadloží žuly vystupujú v doline Hinov potok šedivé slienité bridlice a ľbu (gaultu) a nad nimi ležia vápence naružovelej farby, analogické vápencom, budujúcim steny Mnícha (1464) a Sokola v juho-východnej časti mapovaného územia. Uhlig považoval tieto vápence za vápence liasovo-jurské normálnej vysoko tatranskej serie. R a b o w s k i (1925) zas tvrdí, že tu nejde o vrchné členy spomínanej serie, ale o samostatnú vyššiu tektonickú šupinu normálneho obalu vrásy Giewontu a práve táto šupina je čiastkou spomínanej tektonickej jednotky, resp. vrásy. Nad touto leží normálne spodný subtatranský príkrov.

V doline medzi Sivým vrchom (1806 m) a Ostrou (1765 m) vystupuje zpod strednotriasového dolomitu spodného sub-tatranského prikrovu druhé okno, ktoré je tiež zo žuly. Na rozdiel od prvého je toto okno, čo do rozlohy, omnoho menšie a žula je veľmi málo mylonitizovaná. V jej nadloží sa mi nepodarilo nikde nájsť elementy spomínanej vrásky Giewontu, ako to bolo u prvého tektonického okna. Nadmorská výška, v akej sa nachádza, je shodná s prvým tektonickým oknom.

17. I. 1950

Geologicko-paleontologický ústav Slov. univerzity, Bratislava

LITERATÚRA — ЛИТЕРАТУРА — BIBLIOGRAPHIE

- Rabowski F., 1925: Budowa Tatr. Pásmo reglowe. Spraw. Pol. Inst. Geol. III, Warszawa.
Uhlig V., 1900: Die Geologie des Tatragebirges II. Tektonik des Tatragebirges. Denkschriften Akad. Wiss. LXVIII, Wien.

АУГУСТИН ГОРЕК

ТЕКТОНИЧЕСКИЕ ОКНА ЗАПАДНОГО КОНЦА ВЫСОКИХ ТАТР

(Резюме словацкого текста)

Подробная геологическая картировка западного конца Высоких Татр, произведенная мною в 1949 г., показала, что кристаллическое основание этих гор не кончается на склоне Сивого врха (Sivý vrch) и Сокола (Sokol) в Яловецкой долине (Jalovecká dolina), как это предполагал Улиг (Uhlig 1908), а продолжается к западу под мезозой. Это доказано существованием двух тектонических окон, в которых из под мезозой субтатранских покровов выступает гранит. Я обнаружил эти окна на высоте около 1300 м, одно в долине ручья Гинов (Hínov), другое между вершинами Сивый врх и Острая (Ostrá). В первом, между гранитом и субтатранскими покровами, находятся мергели альба и известняки мальм-ургона в высокотатранском развитии. Эти последние соответствуют известнякам Мниха (Mnich) и Сокола, которые Рабовский (Rabowski) относит к складке Гевонта (Giewont). Второе окно значительно меньше первого.

17 I. 1950

*Геологическо-палеонтологический кабинет
Словацкого университета, Братислава*

Объяснение таблицы IX.

Тектоническая карта западного конца массива Высоких Татр. Масштаб 1 : 25,000. Составил А. Горек. Нарисовал Ф. Белеш. 1 — кристаллическое основание; 2 — мальм-ургон; 3 — альб; 1—3: высокотатранская серия; 4 — известняки (a) и доломиты (b) среднего триаса; 5 — кейпер;

6 — рэт; 7 — юра; 8 — неоком; 4—8: нижний субтатранский покров; 9 — известняки среднего триаса; 10 — доломиты среднего триаса; 11 — рейфлингский известняк; 12 — люнецкие слои; 13 — доломиты верхнего триаса; 14 — рэт; 9—14: хочский покров; 15 — базальный палеоген; 16 — палеогеновый флиш.

AUGUSTÍN GOREK

LES FENÊTRES TECTONIQUES DE L'EXTRÉMITÉ OUEST DES HAUTES TATRAS

(Résumé du texte slovaque)

Dans sa monographie „Die Geologie des Tatragebirges“ U h l i g (1900) mène la limite du cristallin des Hautes Tatras sur le versant E du Sivý Vrch parallèlement à la vallée Jalovecká jusqu'au bas des pentes du Sokol.

Les levés géologiques détaillés que j'ai faits dans cette région en 1949 montrent qu'il existe, dans le soubassement du Mésozoïque, à l'W de la limite indiquée par U h l i g, deux fenêtres tectoniques où apparaît le granite tatrique.

Une de ces fenêtres se trouve dans la vallée du ruisseau Hinov à 1300 m d'altitude. Au-dessus du granite on y observe les assises de l'Albien, et plus haut les calcaires du Malm-Néocomien à facies hauttatrique sur lesquels reposent les nappes subtatriques. Ce Malm-Néocomien correspond à la masse calcaire qui forme les parois du Mnich et du Sokol, et n'est qu'une lentille charriée appartenant, selon R a b o w s k i (1925), à la même unité tectonique, c'est-à-dire au pli couché du Giewont.

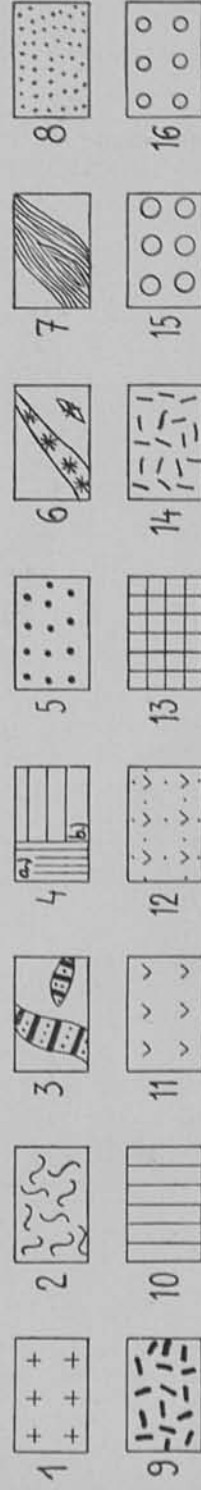
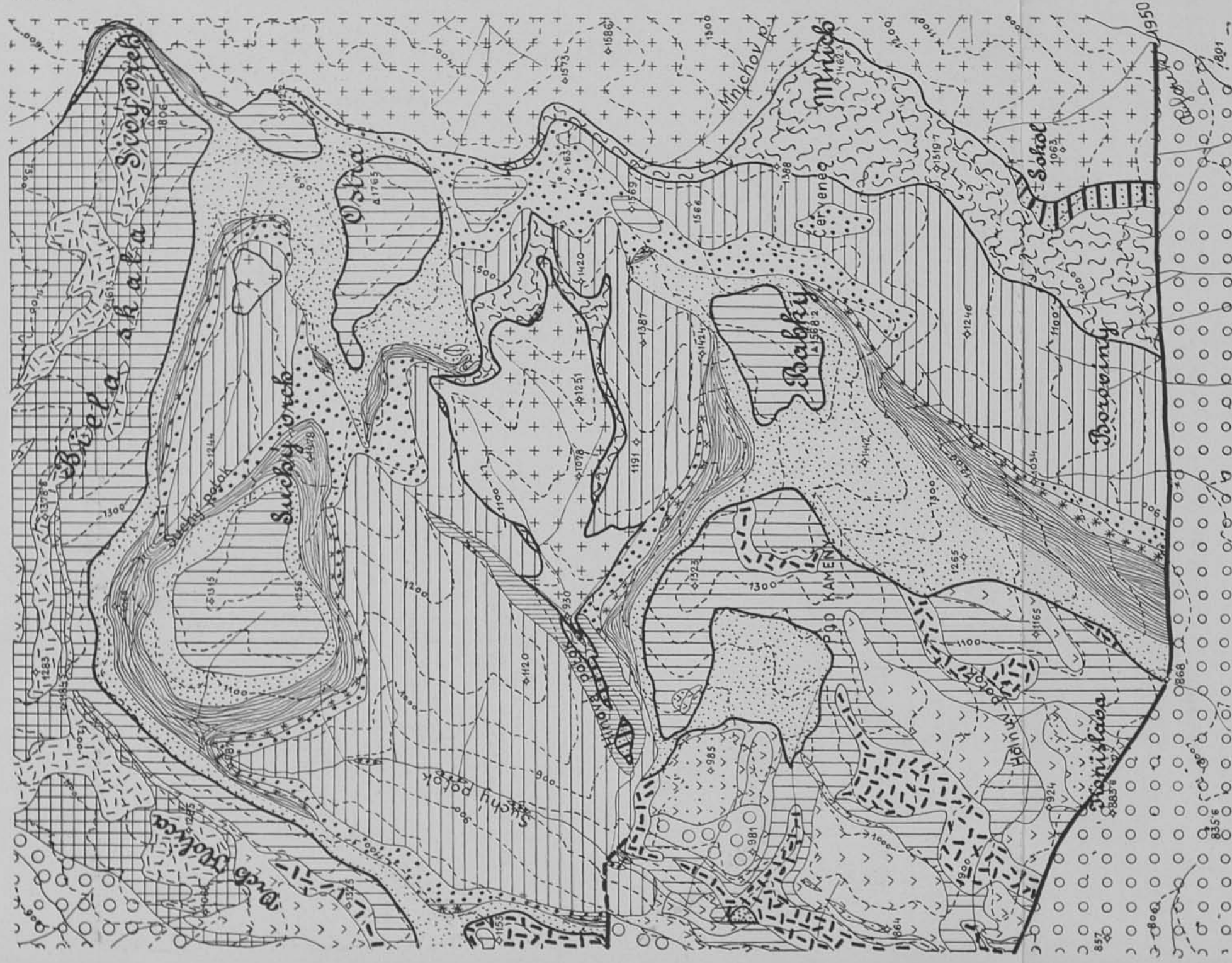
La deuxième fenêtre tectonique se trouve à peu près à la même altitude entre le Sivý Vrch et la Ostrá. Elle est beaucoup plus petite que la première.

17. I. 1950

Laboratoire de géologie et de paléontologie de l'Université slovaque, Bratislava

Explication de la planche IX.

Carte tectonique de l'extrémité ouest des Hautes Tatras, dressée par A. G o r e k. Échelle 1 : 25.000. Del. F. B e l e š. 1. Cristallin, 2. Malm-Urgonien, 3. Albien; 1.—3. série hauttatrique. 4. Calcaires (a) et dolomies (b) du Trias moyen, 5. Keuper, 6. Rhétien, 7. Jurassique, 8. Néocomien; 4.—8. Nappe de la Križna. 9. Calcaires du Trias moyen, 10. Dolomies du Trias moyen, 11. Calcaires de Reifling, 12. Couches de Lunz, 13. Dolomies du Trias supérieur, 14. Rhétien; 9.—14. Nappe du Choč. 15. Couches basales du Paléogène, 16. Flysch paléogène.

Tektonická skica západného ukončenia masívu Vysokých Tatier. Meradlo 1 : 25.000. Sostavil A. G o r e k. Del. F. B e l e s.

1. Kryštálikum, 2. malmurgon, 3. alb; 1—3. vysokotatranská seria, 4 a, b. Vápence a dolomity stredného triasu, 5. keuper, 6. rhaet, 7. jura, 8. neokom; 4 a.—8. krížhanský príkrov, 9. vápence stredného triasu, 10. Dolomity stredného triasu, 11. reifling-ské vápence, 12. lunszké vstvy, 13. Dolomity vrchného triasu, 14. rhaet, 19.—14. chočský príkrov, 15. Bazálny paleogén, 16. pieskovce a bridlice flyšu.